

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	36/16	15.06.2016

Kommunereformen - Beslutning om framtidig kommunestruktur

Rådmannens innstilling

1. Sunndal kommune fortsetter som egen kommune.
2. Sunndal kommune skal arbeide for et godt samarbeid med andre kommuner og være en pådriver for økt samarbeid med nabokommunene.

Behandling i Kommunestyret - 15.06.2016

Rådmann Per Ove Dahl orienterte innledningsvis om saken.

Representanten Erling Rød, FrP, la fram følgende tilleggsforslag, nytt punkt 2:

«2.Sunndal kommune ønsker å gå sammen med Nettet kommune dersom det kreves at kommunen skal gå sammen med en annen kommune.»

Innstillingens punkt 2 blir punkt 3.)

Representanten Ole-Anders Andreassen, AP, la fram følgende endringsforslag til punkt 1:

«1. Sunndal kommune fortsetter som egen kommune etter at 77,8 % stemte nei til sammenslåing med Nettet.»

VOTERING:

Det ble foretatt en punktvis avstemming med følgende resultat:

- Innstillingens punkt 1 ble satt opp imot forslaget fra Ole-Anders Andreassen. Forslaget ble vedtatt med 17 mot 10 stemmer avgitt for innstillingen.
- Forslaget fra Erling Rød falt med 4 mot 23 stemmer.
- Innstillingens punkt 2 ble enstemmig vedtatt.

Kommunestyret har etter dette fattet slikt vedtak:

Vedtak:

3. Sunndal kommune fortsetter som egen kommune etter at 77,8 % stemte nei til sammenslåing med Nesset.
4. Sunndal kommune skal arbeide for et godt samarbeid med andre kommuner og være en pådriver for økt samarbeid med nabokommunene.

Vedlegg

- 1 Kommunereformen fram til endelig vedtak i kommunene innen 01.07.2016, og fylkesmannen sin tilråding innen 01.10.2016
- 2 Intensjonsavtale Sunndal - Nesset, datert 04.03.2016
- 3 Valgprotokoll for valgstyret 25.04.16

Saksopplysninger

Bakgrunn

Stortinget behandlet 18.06.2014 kommuneproposisjonen for 2015, og stortingsflertallet stilte seg bak regjeringens forslag om at det blir gjennomført en kommunereform i Norge.

I brev av august 2014 fra Kommunal og moderniseringsministeren til landets ordførere inviteres kommunene til å delta i kommunereformen.

Regjeringen har fastsatt fire mål for kommunereformen:

- Gode og likeverdige tjenester til innbyggeren – større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge til rette for gode og likeverdige tjenester over hele landet. Større fagmiljø vil gi mer stabile arbeidsmiljø, bredde i kompetansen og en bedre tiltaksportefølje, særlig innen små og spesialiserte fagområder
- Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling – kommunesektoren skal bli bedre i stand til å løse nasjonale utfordringer. Reformen skal gi bedre forutsetninger for en styrket og samordnet lokal og regional utvikling i alle deler av landet både når det gjelder arealbruk, samfunnssikkerhet og beredskap, transport, næring, miljø og klima. Det er ønskelig at kommunegrensene i større grad tilpasses naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner – større kommuner vil ha større ressursgrunnlag og en mer variert befolknings- og nærings sammensetning. Det gjør kommunene mer robuste overfor uforutsette hendelser og utviklingstrekk. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner vil kunne gi en mer effektiv ressursbruk innen gitte økonomisk rammer.
- Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver – større og mer robuste kommuner kan få flere oppgaver. Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene, og dermed økt lokalt selvstyre og mindre statlig detaljstyring. Større kommuner vil også redusere behovet for interkommunale løsninger.

Det følger av stortingets vedtak at alle kommuner har **utredningsplikt** med frist innen 1. juli 2016 til å velge eventuelle partnere for sammenslåing. Kommunene skal videre sørge for gode og lokalt forankrede prosesser gjennom å skape eierskap og engasjement, samt sørge for at det gjennomføres en **innbyggerhøring** i form av spørreundersøkelser, folkeavstemming eller lignende.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet la opp til to ulike valgfrie løp for kommunene. For kommuner som startet tidlig kunne prosessen gjennomføres etter følgende tidsplan (**løp 1**): kommunestyrevedtak høst 2015, nasjonalt vedtak (kongelig resolusjon) vår 2016 og ny kommune(struktur) gjeldende fra 1.1.2018.

Alternativet (**løp 2**) har følgende tidsplan: kommunestyrevedtak vår 2016, nasjonalt vedtak (proposisjon om helhetlig kommunestruktur) vår 2017 og ny kommune gjeldende fra 1.1.2020.

Fylkesmennene fikk i oppgave å igangsette, følge opp og legge rammene for fylkesvise prosesser. Dette ble fulgt opp i forventningsbrevet av 15.10.2014 fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Her skisseres bl.a. framdriftsplan, nasjonale verktøy som man har til rådighet, tilskuddsmuligheter, bidrag fra fylkesmannen mm.

Sunnal kommune utarbeidet tidlig en prosessplan for kommunereformen i tråd med føringene fra stortinget, departementet og fylkesmannen som har vært styrende for prosessen i Sunndal.

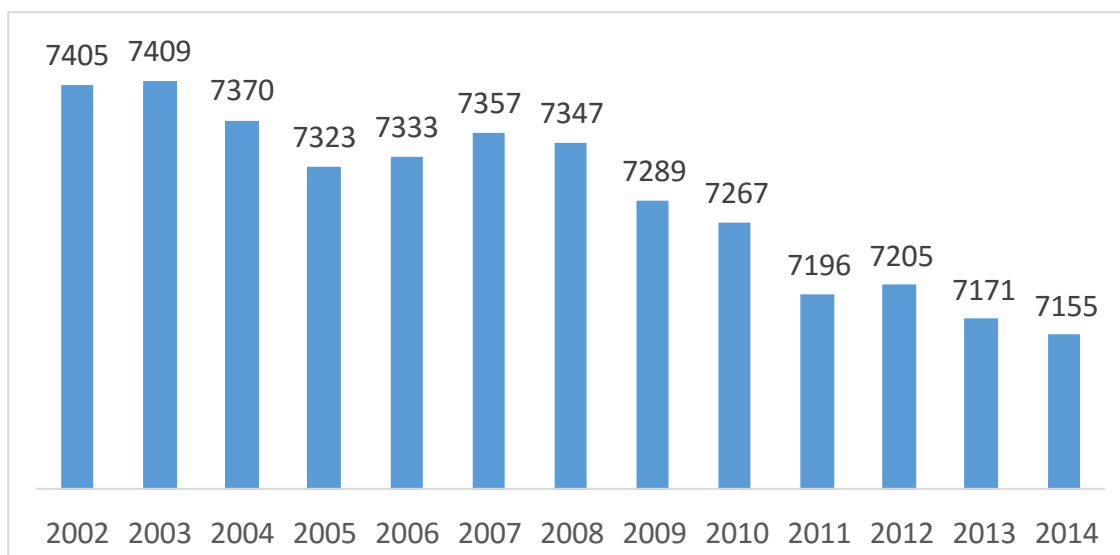
Grunndata for Sunndal kommune

Sunnal er en middels stor kommune på indre Nordmøre i Møre og Romsdal og grenser mot Surnadal i Nord, Oppdal i øst, Nesset i sør og vest og Tingvoll i nord-vest.

Kommunen ligger mellom fjellområdene Innerdalen i Nord og Dovrefjell – Sunndalsfjella i Sør og øst. 60% av kommunens areal er verneområder. Sunndal kommune er størst i areal i Møre og Romsdal fylke med sine 1712 km².

Folketallet per 1. januar 2016 var på 7160. En liten vekst fra 1. januar 2015 da folketallet var på 7155. Om lag 4100 bor på Sunndalsøra, som er kommunesenteret. Øvrige innbyggere bor i grendene Ålvundfjord, Ålvundeid, Grøa, Gjøra og Øksendal. Kommunen har hatt en nedgang i folketallet de siste årene som skyldes fødselsunderskudd og netto utflytting. I 2014 og 2015 har det imidlertid vært vekst i fødselstallene.

Utviklingen i folketallet i Sunndal 2002 – 2014:

I følge prognosene fra SSB forventes fortsatt nedgang i folketallet til 7105 innbyggere i 2017. Deretter forventes et relativt stabilt folketall på om lag 7110 innbyggere fram mot 2020.

Sunndal kommune er en egen bo- og arbeidsmarkedsregion og har en arbeidsplassdekning på 107 %. I Møre og Romsdal er det bare Ålesund, Molde og Ulstein som har høyere arbeidsplassdekning. Det er lav utpendling fra Sunndal 13,1 % men innpendlingen er på 19,2 %. Det er flest som pendler inn til Sunndal fra nabokommunene Nesset (170), Surnadal (114) og Tingvoll (110).

Næringslivet domineres av hjørnesteinsbedriften Hydro Sunndal. Det gjør at kommunen påvirkes sterkt ved konjunktursvingninger. I 2004 ble bedriften modernisert og Hydro Sunndal er i dag Nord Europas største aluminiumsverk. Signalene er at Hydro vil satse videre i Sunndal. Leverandørindustrien har vist stor evne til omstilling og har skaffet seg nye markeder nasjonalt og delvis også internasjonalt. Forskningsmiljøene på Nofima og Hydro gjør at det er stor kompetanse i næringslivet i Sunndal

For øvrig nevnes følgende data om Sunndal kommune:

- Kommunen driver et av landets største asylmottak
- Nominert til landets beste bosettingskommune to år på rad
- God økonomi med årlige overskudd og god fondsoppbygging
- Høye nettoutgifter til skole og pleie- og omsorg
- Lave kommunale gebyrer
- Betydelige inntekter fra eiendomsskatt og kraftproduksjon

Kommunereformprosessen i Sunndal

Vedtak i kommunestyret 14.01.15, sak 1/15; Kommunereformen i Sunndal – prosessplan

1. I Sunndal kommune gjennomføres kommunereformen etter løp 2 med vedtak i kommunestyret våren 2016.
2. Arbeidsgruppen for kommunereformen skal bestå av økonomi- og planutvalget som utvides slik at alle partier i Sunndal kommune er representert i gruppen, 2 tillitsvalgte oppnevnt av

og blant kommunens fagforeninger, rådmannen samt assisterende rådmann som sekretariat. Assisterende rådmann oppnevnes som kontaktperson og prosjektansvarlig.

3. Kommunestyret oppnevnes som styringsgruppe og holdes løpende informert og diskuterer, vurderer og tar nødvendige prinsipielle beslutninger underveis i prosessen.
4. Arbeidet med kommunereformen gjennomføres for øvrig i samsvar med prosessplan datert 6.1.2015 med slike endringer (uthevet):

Fase 2 – utredning, nytt og første punkt: Oppgave: **Folkemøter, næringslivsmøter etc.** Ansvarlig: **Arbeidsgruppa**. Når: **Vinter 2015, før innbyggerundersøkelsen.**

Fase 3 – vedtak, første punkt, Oppgave, endres til: Velge ett alternativ **for eventuell sammenslåing** («ny» kommune).

Fase 3 – vedtak, andre punkt, Oppgave, endres til: Rådgivende folkeavstemming **mellom valgt alternativ for eventuell sammenslåing og at Sunndal kommune består som nå («0-alternativet»).**

5. For å få best mulig beslutningsgrunnlag for vedtaket, skal alle utredninger utføres mest mulig tilsvarende den pågående utredningen av Sunndal og Nesset, slik at de blir sammenlignbare

Innbyggerundersøkelse

Det ble gjennomført innbyggerundersøkelse i februar – mars 2015. Et representativt utvalg på 600 personer over 16 år deltok i undersøkelsen som ble gjennomført av NIVI Analyse a/s.

Her er noen hovedkonklusjoner:

- Meget sterk steds- og kommunetilhørighet; 84 % og 87 % av de spurte føler stor tilhørighet til henholdsvis kommunen og den del av kommunen hvor de bor
- Betydelig tilhørighet til Møre og Romsdal (41 % føler stor tilhørighet) og til Nordmøre (49 %)
- Maksimalt fire aktuelle fusjonspartnere; Nesset, Oppdal, Tingvoll og Surnadal
- Grenseregulering er et aktuelt tema
- Flertall mot kommunesammenslutning; 53 % mot, 35 % for og 12 % ikke sikker
- Sunndal vil klare seg godt alene
- Forventning om at Sunndal vil bli berørt av kommunereformen
- Positiv til kommunesammenslutning hvis nabokommuner ber om det; 61 %
- Bred støtte til lokal folkeavstemning; 94 %
- Nordmøre bør fortsatt tilhøre Møre og Romsdal; 60 %

På spørsmålet: *Kan du angi nærmere hvilken eller hvilke nabokommuner du mener det kan være mest naturlig at Sunndal slår seg sammen med, dersom det blir aktuelt?* er svarfordelingen som følger:

Nesset: 36 %

Tingvoll: 35 %

Oppdal: 33 %

Surnadal: 26 %

I februar – mars 2015 ble det også gjennomført elevundersøkelse ved Sunndal vidaregåande skole. Her deltok 235 elever fra studiespesialisering og fra yrkesfag. Et klart flertall (60 %) av ungdommene mener Sunndal bør bestå som i dag, mens 15 % mener vi bør slå oss sammen med

andre, og 26 % har ingen mening. På spørsmålet om hvilken kommune man helst vil bli slått sammen med er svarene som følger:

Oppdal: 47 %

Surnadal: 14 %

Nesset: 14 %

Andre alternativer: 25 %

Folkemøter

Det ble også avholdt 2 folkemøter om kommunereformen i februar – mars 2015. Folkemøtet den 18. februar hadde stor oppslutning med rundt 180 deltakere. Dette var primært et informasjonsmøte om reformen og hvordan vi jobber med den i Sunndal. I tillegg ble alternative sammenslåinger berørt både av inviterte innledere fra ulike deler av kommunen og deltakerne i møtet. Det andre folkemøtet ble avholdt den 28. april med rundt 40 deltakere. Dette møtet hadde hovedfokus på innbyggerundersøkelsen: Resultatene fra de to undersøkelsene ble presentert og det var gruppearbeid der deltakerne ble utfordret til å si sin mening/komme med anbefaling om hva Sunndal bør gjøre

I tillegg til folkemøtene ble det orientert om kommunereformen bla. i Ungdommens kommunestyre (UKS), Sunndal vidaregående skole (SVS) og eldrerådet.

Vedtak i kommunestyret 13.05.15, sak 26/15; Kommunereformen – valg av alternativ

1. *Sunndal kommunestyret vedtar at Sunndal alene (0-alternativet) skal utredes.*
2. *I tillegg, og så fremt det er interesse for det hos de andre kommunene, skal følgende alternativer utredes:*
 - *Sunndal og Nesset*
 - *Sunndal og Oppdal*
 - *Sunndal og Surnadal*
 - *Sunndal, Nesset og Tingvoll*
3. *Utredningene skal gjennomføres etter felles mal og ta utgangspunkt i fremtidens utfordringer og kommunereformens målsettinger knyttet til tjenesteproduksjon, samfunnsutvikling, økonomi og lokaldemokrati.*
4. *Sunndal kommunestyre ser ikkje «Heile Nordmøre» som eit aktuelt alternativ å utgreie, og vil derfor ikkje vere med på å finansiere det.*

Utredninger i regi av Romsdal Regionråd

Romsdal Regionråd engasjerte Telemarksforskning til å utrede kommunestrukturen i Romsdal. Nesset og Sunndal var, etter ønske fra Nesset og «godkjent» av Sunndal, ett av de 12 kommunesammenslutningsalternativene som inngikk i disse analysene. Følgende rapporter er utarbeidet av Telemarkforskning:

- Delrapport 1 - Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
- Delrapport 2 - Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Delrapport 3 - Gode og likeverdige tjenester
- Delrapport 4 - Styrket lokaldemokrati
- Sluttrapport - Samfunnsutvikling og kommunestruktur i Molderegionen

Rapportene finnes på hjemmesiden til Romsdal Regionråd www.romsdalregionrad.no

Alternativet Sunndal – Nettet får en samlet skår på 235 av 380 mulige i disse utredningene. Dette er 4. beste skår blant de 12 alternativene for romsdalskommunene.

Utredninger i regi av Nordmøre Regionråd ORKidé

Nordmøre regionråd ORKidé vedtok i kollegiemøtet 17. april 2015 å gjennomføre tilsvarende analyser for kommunene på Nordmøre. Telemarksforskning ble engasjert til å forestå utredningene etter samme mal som for Romsdalskommunene. Totalt utredet Telemarksforskning 15 alternativ basert på kommunenes ønsker. I tillegg har noen kommuner, deriblant Sunndal, fått utredet fortsatt egen kommunen som alternativ (0-alternativet). Følgende rapporter er utarbeidet av Telemarksforskning:

- Delrapport 1 - Samfunnsutvikling
- Delrapport 2 - Økonomi
- Delrapport 1 - Samfunnsutvikling - alt 14 og 15
- Delrapport 2 - Økonomi - alt 14 og 15
- Delrapport 3 Tjenestetilbud
- Delrapport 4 - Lokaldemokrati
- Sluttrapport i kommuneutredningen for Nordmøre

Rapportene er tilgjengelig på hjemmesiden til Nordmøre Regionråd www.orkideportalen.no

Resultatet av utredningene for Nordmørskommunene for alternativene som berører Sunndal kan sammenfattes i følgende tabell:

Tema (max skår)	Sunndal - Surnadal	Sunndal- Oppdal	Sunndal	Sunndal - Nettet	Sunndal- Nettet- Tingvoll
Samfunnsutvikling (80)	25	20	45	45	50
Økonomi (100)	37,5	47,5	60	67,5	52,5
Tjenesteyting (100)	77,5	72,5	50	75	87,5
Lokaldemokrati (100)	35	55	65	47,5	52,5
SUM (380)	175	195	220	235	242,5

Ut fra en samlet vurdering av Nordmørskartet opp mot målene i kommunereformen tilrår Telemarkforskning at kommunestrukturen Nordmørsregionen i fremtiden kan se slik ut:

- Kristiansund-Averøy-Tingvoll- (Gjemnes)
- Surnadal-Rindal-Halsa (evt. uten Halså)
- Hemne-Aure-Snillfjord (evt. med Halså)
- Sunndal-Neset
- Smøla som egen kommune

I tillegg er deres anbefaling at Gjemnes, Eide og Fræna orienterer seg mot Molde og Romsdalsøya og at Oppdal orienterer seg mot Rennebu.

Sunndal - Tingvoll – Neset får en skår på 242,5. Dette er høyeste skår av alle de 15 alternativene som er analysert på Nordmøre. Telemarkforskning konkluderer likevel med at Tingvoll bør slå seg sammen med Kristiansund, Averøy og eventuelt Gjemnes. Det begrunnes med at Tingvoll er en del av Kristiansund bo- og arbeidsmarkedsregion og at innbyggernes integrasjon mot nabokommunene taler for å gå nordover. En større andel av de sysselsatte i Tingvoll pendler til Kristiansund (13,8 %) framfor Sunndal (8,4 %).

Sunndal alene (0-alternativet) får en samlet skår på 220. Dette er relativt høyt og Telemarkforskning konkluderer med at det er reelt valg for Sunndal å stå alene i kommunereformen og fortsette som egen kommune.

Invitasjon til forhandlinger fra Neset kommune

I brev av 12.08.15 anmoder Neset kommune om forhandlinger om sammenslåing av Neset og Sunndal med bakgrunn i vedtak i Neset kommunestyre 18.06.15 om å invitere til sonderinger/forhandlinger med to ulike alternativer:

- Neset som del av størst mulig Romsdalskommune
- Neset – Sunndal

Neset kommunestyre er åpne for grensejusteringer som måtte komme fram underveis i prosessen.

Vedtak kommunestyret 02.09.15, sak /15; Kommunereformen – oppnevning av sonderingsutvalg/forhandlingsutvalg

«Sunndal kommunestyre oppnevner slikt sonderingsutvalg:

- ordfører
- varaordfører
- gruppeleder for største opposisjonsparti
- rådmann
- assisterende rådmann
- hovedtillitsvalgt

Utvalget deltar i innledende sonderingssamtaler med Neset kommune, eventuelt også med andre kommuner som inviterer til slike samtaler.

Utvalgets mandat er å diskutere grunnlaget for eventuelle videre forhandlinger om sammenslåing med angjeldende kommune(r). Utvalget har også mandat til å diskutere eventuelle grensejusteringer som kommer fram underveis i prosessen.

Utvalgets konklusjon og anbefaling om eventuell oppstart av forhandlinger legges fram for kommunestyret før reelle forhandlinger eventuelt starter opp.»

Vedtak kommunestyret 14.10.15, sak 86/15; Kommunereformen – revidert prosessplan og oppnevning av representant til sonderingsutvalg

«Sunndal kommunestyre vedtar revidert prosessplan for kommunereformen datert 1.10.2015. Kommunestyret oppnevner følgende representanter til kommunestyrets sonderingsutvalg:

- ordfører Ståle Refstie*
- varaordfører Janne Merete Rimstad Seljebø*
- gruppeleder for største opposisjonsparti Synnøve Helland*
- rådmann Per Ove Dahl*
- ass. rådmann Harriet Berntsen*
- hovedtillitsvalgt Jorunn Silseth»*

Med dette vedtaket var kommunens prosessplan for kommunereformen revidert i samsvar med vedtaket i kommunestyret 02.09.15 og forankret i det nyvalgte kommunestyret. Det var videre avklart hvem som skulle representere det største opposisjonspartiet i sonderingsutvalget.

Vedtak i kommunestyret 18.11.15, sak 95/15; Kommunereformen – sluttrapport utredninger fra Telemarkforskning

Kommunestyret tar rapporten for Sunndal alene (0-alternativet) samt sluttrapportene fra utredningene for kommunene i Romsdal og på Nordmøre/Trøndelag til foreløpig orientering.

Folkemøter

I desember 2015 ble det avholdt folkemøter på Sunndalsøra og i kretsene hvor utredningene til telemarkforskning ble presentert, og det ble invitert til debatt og gruppediskusjoner. Rundt 110 personer deltok i møtene og det var gode tilbakemeldinger og stort engasjement. I gruppearbeidet ble Sunndal – Nettet framhevet som det mest aktuelle alternativet, eventuelt også med (deler av) Tingvoll.

Det ble også gjennomført møter i ungdommens kommunestyre og på Sunndal ungdomsskole med kommunereformen som tema.

Sonderinger med Nettet kommune

Det ble avholdt sonderingsmøter mellom Nettet og Sunndal 23.10.15, 09.11.15, 23.11.15, 15.12.15 og 06.01.16 der grunnlaget for en intensjonsavtale mellom de to kommunene ble lagt.

Etter invitasjon fra Tingvoll kommune ble det avholdt et sonderingsmøte om alternativet Sunndal - Nettet – Tingvoll 14.12.15. Sunndal og Nettet konkluderte med følgende etter dette møtet:

«Dersom Tingvoll – som forhandler med flere – ønsker å forhandle videre om Sunndal-Nettet-Tingvoll-alternativet, må de gi klare tilbakemeldinger om det. Dersom det blir aktuelt må Nettet

gjøre kommunestyrevedtak om det. Sunndal-Nettet fortsetter sitt arbeid som planlagt og avventer eventuelle tilbakemeldinger fra Tingvoll.»

Surnadal kommunestyre vedtok å inngå sonderinger med Rindal og Halså kommuner og at alternativet Surnadal – Sunndal ikke lenger var aktuelt for Surnadal.

Vedtak i kommunestyret 13.01.16, sak 1/16; Kommunereformen – retningsvalg for Sunndal

«Sunndal kommunestyre gir kommunens sonderingsutvalg mandat til inngå forhandlinger med Nettet kommune om en ny kommune med Sunndalsøra som kommunesenter.

Utvalget har også mandat til å diskutere eventuelle grensejusteringer som kommer fram underveis i prosessen.

Utvalget har også mandat til å forhandle om alternativet Sunndal-Nettet-Tingvoll dersom det skulle bli aktuelt.

Fremforhandlet intensjonsavtale legges fram for kommunestyret for vedtak i mars 2016.

Kommunestyret vedtar å sette stemmerettsalderen til 16 år (født år 2000) ved den lokale rådgivende folkeavstemminga om kommunereformen, våren 2016.»

Etter avklaringer i kommunestyrene i Nettet og Tingvoll ble det klart at Sunndal-Nettet-Tingvoll ikke var et aktuelt alternativ.

Felles kommunestyremøte med Nettet

27.01.16 ble det gjennomført et felles kommunestyre mellom Sunndal og Nettet på Kavli Moen gård i Eresfjord. Representanter for ungdommens kommunestyre og eldrerådet var også invitert til dette møtet. Det ble ikke behandlet noen formelle saker, men følgende program ble gjennomført:

- Velkommen og mål for dagen v/ordførerne
- Litt fakta om kommunene Nettet og Sunndal v/fylkesplansjef Ole Helge Haugen
- Kristiansund og Frei: Fra vedtak til virkelighet v/ Petter Ingeberg, prosjektleder
- Noen særtrekk ved Nettet og Sunndal: Kraft, utmark mm v/advokat Caroline Lund
- Fremtidens kommune – med ansvar for egen utvikling v/Håvard Moe, KS Konsulent - innlegg og gruppearbeid

Under gruppearbeidet fikk representantene anledning til å komme med innspill til førsteutkastet til intensjonsavtale. Det ble gitt generelle innspill til intensjonsavtalen og innspill til målene spesielt. Innspillene fra fellesmøtet mellom kommunestyrene ble drøftet i forhandlingsutvalget og intensjonsavtalen ble revidert på noen punkter.

Forhandlingsutvalgene så det som svært viktig at arbeidet med intensjonsavtalen ble forankret i begge kommunestyrene. Versjon 2 av intensjonsavtalen ble derfor lagt fram for kommunestyrene i Sunndal og Nettet som drøftings- og informasjonssak.

Vedtak i Sunndal kommunestyre 10.02.16, DIS-sak 1/16; Kommunereformen – Intensjonsavtale Sunndal Nettet

«Sunndal kommunestyre meiner avtaleteksten må formulerast på ein konkret, sakleg og nøytral måte. Argumenterande tekst med udokumenterte, udokumenterbare og diskutabile påstandar må utgå. Det som blir sendt ut til husstandane skal vere rein informasjon, ikkje argumentasjon.

Sunndal kommunestyre meiner at særfond for enkeltbygder avvikles og at godene fordeles på hele kommunen.

Mål

Vi skal ha god økonomi og med stadige forbedringer av standard og kvalitet.

De videre forhandlinger bindes opp til et felles Fjellstyre for Statens grunn i den nye kommunen.»

Forhandlinger med Nettet om intensjonsavtale

Det ble avholdt forhandlinger mellom Nettet og Sunndal om en intensjonsavtale 22.01.16, 02.02.16, 08.02.16, 16.02.16, 29.02.16 og 04.03.16.

Intensjonsavtalen mellom kommunene ble undertegnet i etterkant av forhandlingsmøtet 04.03.16.

Vedtak i Sunndal kommunestyre 17.03.16, sak 14/16; Intensjonsavtale og folkeavstemning om sammenslåing av Sunndal og Nettet kommuner

«Sunndal kommunestyre godkjenner «Intensjonsavtale Sunndal – Nettet», datert 04.03.2016.

Kommunestyret godkjenner følgebrevet som skal sendes til kommunens innbyggere sammen med intensjonsavtalen.

Kommunestyret godkjenner stemmesedlene som skal brukes ved folkeavstemninga.»

Folkemøter

Det ble avholdt folkemøter på kulturhuset 30.03.16 og 19.04.16. Det ble informert om status, videre prosess, intensjonsavtalen og noen fakta om Nettet og Sunndal kommuner. Deretter var det paneldebatt med representanter for alle de politiske partiene i Sunndal med anledning til spørsmål og innlegg fra salen.

Det ble også gitt tilbud til bygdalagene om folkemøter i kretsene.

Det ble dessuten gjennomført egne opplegg om kommunereformen på Sunndal ungdomsskole og Sunndal vidaregåande skole

Informasjonsmøter for ansatte

Det ble avholdt informasjonsmøter for kommunalt ansatte 12. 13. og 18. april. Ansatte fikk fri med lønn til å delta på det møtet som passet best for dem.

Det ble informert om følgende tema:

- norske kommuner og reformen
- prosess til nå og videre framover
- intensjonsavtalen
- noen fakta om Sunndal og Nettet
- økonomi

Folkeavstemning

Folkeavstemningen ble organisert som et kommunevalg med forhåndsstemming på rådhuset 4. – 22. april og institusjonsvalg på helsetunet 14. april, Sunndal vidaregåande skole 19. april og

Sunndal ungdomsskole 20. april. På selve valgdagen 25. april ble det avholdt valg på kulturhuset og i kretsene.

Det ble stemt over følgende tema: «Bør kommunene Sunndal og Nesset slås sammen til en ny kommune.»

Resultatet av folkeavstemningen ble som følger:

Ja til sammenslåing 699 stemmer (22,2 %)

Nei til sammenslåing 2453 stemmer (77,8%)

Valgdeltagelsen var på 52,7 %.

Vurdering

Analysene fra Telemarkforskning tar utgangspunkt i de fire nasjonale målene for kommunereformen:

- Gode og likeverdige tjenester
- Samordnet og helhetlig samfunnsutvikling
- Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
- Styrket lokaldemokrati og gi større kommuner flere oppgaver

For hvert av disse temaene er det valgt ut noen vurderingskriterier som de ulike kommunealternativene vurderes og analyseres i forhold til. Analysene bygger på regnskapstall, offentlig statistikk samt spørreundersøkelser blant innbyggerne, politikere, tillitsvalgte og ledere i kommunene.

Rapportene som foreligger inneholder en omfattende dokumentasjon og rådmannen mener at kommunen gjennom sin deltagelse i disse utredningene har oppfylt sin utredningsplikt.

Rådmannen mener også at Sunndal kommune har gjennomført en god, ryddig og godt forankret prosess som har skapt engasjement blant kommunens innbyggere. Det er avholdt flere folkemøter og gjennomført innbyggerhøring i form av både spørreundersøkelse og folkeavstemming. Det er også gjennomført en rekke informasjonstiltak tilrettelagt for ungdom. Tilbakemeldingene fra kommunes innbyggere på prosessen er gode.

Slik rådmannen ser det har Sunndal kommune gjort en grundig jobb med kommunereformen. Det er nedlagt et stort arbeid fra kommunens prosjektleder, kommunepolitikere og administrasjonen. Det har gått med mye ressurser i form av tid og penger og kommunereformen har nok godt på bekostning av andre kommunale oppgaver.

Kommunens rolle som tjenesteyter

Kostratall, kommunebarometeret og brukerundersøkelser mm viser at omfanget og kvaliteten på det kommunale tjenestetilbudet i Sunndal er meget god. Dette skyldes at kommunen har inntekter godt over landsgjennomsnittet. Muligheten til å opprettholde det gode tjenestetilbudet er avhengig av fortsatt høyt inntektsnivå og evne til å tilpasse seg endringer i rammebetingelsene.

Sunndal kommune har vært gjennom en periode med reduksjon i inntektene som følge av befolkningsnedgang, samtidig som gjelden har økt betydelig på grunn av et høyt investeringsnivå over flere år. I 2011 – 2012 ble det derfor gjennomført en kostnadsgjennomgang som resulterte i en reduksjon i driftsutgiftene på 15 mill. kroner. Det ble blant annet gjennomført store endringer i tjenestestrukturen innenfor skole, barnehage og eldreomsorg. Kostnadsgjennomgangen har ført til at kommunen har gjenvunnet sin økonomiske handlefrihet.

Telemarkforskning sine beregninger viser at Sunndal ikke har særlig innsparingspotensial på administrasjon, mens innsparingspotensialet på tjenesteområdene er beregnet til 72 mill. kroner. Det tilsvarer 9,8 % av brutto driftsutgifter. Det kan tyde på at kommunen vil kunne tåle en betydelig inntektsreduksjon uten at kvaliteten på tjenestene reduseres nevneverdig.

Sunndal har i dag tilstrekkelig kapasitet og kompetanse på de fleste tjenesteområder. Innenfor eldreomsorgen sliter vi imidlertid, i likhet med de fleste andre kommuner, med å rekruttere nok sykepleiere. Som følge av dette har vi inngått et samarbeid med høgskolen i Molde som starter desentralisert sykepleierutdanning i Sunndal til høsten.

I Telemarkforskning sine analyser får alternativet Sunndal alene 50 av 100 i skår på tjenesteyting mot 87,5 for Sunndal – Nesset – Tingvoll, 77,5 for Sunndal - Surnadal, 75 for Sunndal – Nesset og 72,5 for Sunndal - Oppdal. Høyere skår ved sammenslåing skyldes at tjenestetilbudet vurderes som mer robust når kommunen blir større med større valgfrihet og at behovet for interkommunalt samarbeid blir mindre.

Sunndal kommune har i dag interkommunalt samarbeid med Nesset og Tingvoll innenfor spesialiserte tjenester som barnevern og PPT. Dessuten har vi samarbeid med flere kommuner innenfor IKT, renovasjon, havnevesen mm.

Rådmannen mener at det interkommunale samarbeidet på disse områdene fungerer godt og er håndterbart for kommunen. Respondentene i undersøkelsen til Telemarkforskning mener at ytterligere interkommunalt samarbeid er å foretrekke framfor kommunesammenslåing. Det er derfor lite som tyder på at et utvidet interkommunalt samarbeid vil bli et stort demokratisk problem dersom det blir behov for dette.

Rådmannen vurderer det slik at Sunndal kommune i overskuelig framtid vil ha god kontroll på økonomien og handlefrihet til å videreutvikle tjenestetilbudet til kommunens innbyggere.

Sunndal kommune har i dag 88 mill. kroner i eiendomsskatteinntekter, hovedsakelig fra kraftproduksjon og Hydro Sunndal. Vesentlige endringer i lovverket på dette området vil kunne få store konsekvenser for kommunes økonomi og er dermed den største trusselen mot tjenestetilbudet til kommunens innbyggere.

Kommunens rolle som samfunnsutvikler

I rapportene fra Telemarkforskning blir det argumentert med at kommuner som tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion bør vurdere å slå seg sammen. Sunndal er en egen bo- og arbeidsmarkedsregion med høy arbeidsplassdekning, lite utpendling og relativt stor innpendling fra nabokommunene.

I analysene fra Telemarkforskning får Sunndal alene 45 av 80 i skår på samfunnsutvikling. Samme skår får alternativet Sunndal – Nesset, mens Sunndal – Tingvoll – Nesset får 87,5 i skår. Alternativene Sunndal – Surnadal og Sunndal – Oppdal får svært lav skår på samfunnsutvikling med henholdsvis 25 og 20.

At vi ikke skårer høyere på samfunnsutvikling skyldes at Sunndal er et ensidig industristed der næringslivet domineres av en stor hjørnesteinsbedrift. Dette gjør oss sårbar, noe som ble synlig under finanskrisen. Telemarkforskning har utviklet en indeks som sier noe om hvor sårbart næringslivet i kommunen er. Jo høyere verdi, jo større sårbarhet. Den høyeste verdien målt i Norge er 74,9. Denne sårbarheten består av tre indikatorer:

- Hjørnesteinsfaktor
- Bransjespesialisering
- Arbeidsmarkedsintegrasjon

Sunndal får en sårbarhetsindikator på 59,1 (2011-tall). Dersom vi sammenligner med noen av nabokommunene til Sunndal, så har Nesset en sårbarhetsindikator på 15,7, Tingvoll 16,0, Surnadal 13,7 og Oppdal 14,1.

Da finanskrisen rammet Sunndal i 2008/2009 og Su3 ble midlertidig nedstengt gikk lokalt næringsliv, Sunndal Næringselskap, Sunndal kommune og Møre og Romsdal fylkeskommune sammen om et omstillingsprosjekt. Evalueringen i ettertid viser at dette prosjektet har medvirket til at næringslivet i Sunndal har blitt mindre avhengig av Hydro. Mange bedrifter har skaffet seg nye markeder både regionalt, nasjonalt og delvis også internasjonalt.

Sunndal kommune har støttet aktivt opp om arbeidet med å skaffe prosessindustrien i Norge stabile og konkurransedyktige rammevilkår for framtida. En har i stor grad lyktes med dette arbeidet, og Hydro har nå besluttet at de vil stase i Norge også i framtida. Mye tyder på at det kan bli nye investeringer og utbygginger ved Hydro Sunndal i årene som kommer noe som vil ha stor betydning for næringslivet i regionen.

Stadig flere ser på aluminium som et grønt metall med framtidsmuligheter. Det er energikrevende å produsere aluminium, men høy gjenvinningsgrad og lav vekt gjør at det kan bidra til mindre forbruk av råstoff og lavere utslipp.

Omstillingen i Nofima har også vært vellykket og aktiviteten på forskningsstasjon på Sunndalsøra trappes opp. Forskningsmiljøene på Nofima og Hydro gjør at det er stor kompetanse i næringslivet i Sunndal, og det er også flere andre bedrifter i Sunndal som satser på forskning og utvikling.

Rådmannen mener at Sunndal har gode forutsetning for fortsatt å være et kraftsenter på Nordmøre og en motor for næringsutvikling. Men for å få til befolkningsvekst trenger vi tilflytting av yngre familier, og da må vi styrke allsidigheten i næringslivet i regionen. Kommunen må derfor fortsatt satse på næringsutvikling, og samarbeidet på tvers av kommunegrensene må styrkes.

Kommunens rolle som myndighetsutøver

Kommunene i Norge har det samme ansvaret for å gi sine innbyggere de tjenestene de har lovmessig krav på uansett størrelse.

I små kommuner kan det være mangel på kompetanse særlig innenfor de spesialiserte tjenestene. I små kommuner kan det også lett oppstå habilitetsproblematikk i forholdet mellom tjenesteutøver og tjenestemottaker, noe som kan gå utover rettsikkerheten.

Sunndal er en middels stor kommune målt i forhold til dagens kommunestruktur og har god kapasitet og kompetanse på de fleste tjenesteområder. På noen områder kan det være utfordrende å rekruttere fagfolk, men det er gjerne på områder hvor kommunene sliter med å skaffe fagfolk uavhengig av størrelse.

Sunndal samarbeider med Nettet og Tingvoll kommuner innenfor barnevern og PPT. Det bidrar til et styrket fagmiljø, bedre rekrutteringsmuligheter og mindre habilitetsproblematikk.

På noen områder har Sunndal kommune svært god kompetanse som også nabokommunene kan dra nytte av.

Kommunen som lokaldemokratisk arena

Sunndal alene får 65 av 100 i skår på lokaldemokrati i utredningene fra Telemarkforskning. De øvrige alternativene som har vært utredet får slik skår: Sunndal – Oppdal 55, Sunndal – Nettet – Tingvoll 52,5, Sunndal – Nettet 47,5 og Sunndal – Surnadal 35.

Grunnene til at Sunndal alene skårer såpass høyt på dette området er at blant annet:

- Valgdeltagelsen er over gjennomsnittet
- Det er 27 representanter i kommunestyret, som er over kommunelovens minstekrav om 19 representanter
- Alle de 7 «tradisjonelle» partiene som er representert på stortinget, er representert i kommunestyret.

Innbyggerne i Sunndal føler svært stor tilhørighet til kommunene sin (84 %) og til den delen av kommunen hvor de bor (87 %). Den høye tilhørigheten kan tyde på at innbyggeren er godt fornøyd med og har stor tillit til kommunen sin.

Større kommuner vil uvilkårlig føre til at det blir større avstand mellom velgerne og de folkevalgte.

Regjeringen peker på interkommunalt samarbeid som en demokratisk utfordring fordi slikt samarbeid innebærer overføring av makt fra kommunestyret til et organ som ikke er underlagt direkte demokratisk kontroll. Respondentene i Telemarkforskning sine undersøkelser opplever det ikke slik og mener at ytterligere interkommunalt samarbeid er å foretrekke foran kommunesammenslåing.

Kommuneøkonomi

På kommuneøkonomi oppnår alternativet Sunndal alene en skår på 60 av 100. Det er bare alternativet Sunndal – Nettet som får en høyere skår på 67,5. De øvrige alternativene som er utredet, får følgende skår: Sunndal – Nettet – Tingvoll 52,5, Sunndal – Oppdal 47,5 og Sunndal – Surnadal 37,5.

Hvis Sunndal slår seg sammen med Nettet kommune vil den sammenslåtte kommunen få 25 mill. kroner i engangstilskudd og reformstøtte. Dessuten vil kommunene få beholde deler av dagens rammetilskudd over 20 år. For Sunndal og Nettet utgjør dette 16,8 mill. kroner per år - totalt 291 millioner kroner.

En eventuell sammenslåing mellom Nettet og Sunndal vil også medføre en økning i konsesjonskraften på 40 GWh, noe som vil gi en merinntekt på mellom 2,5 og 5 mill. kroner, avhengig av markedsprisen på kraft. En sammenslått kommune vil også få 11 mill. kroner i konsesjonsavgifter som kan brukes til næringsutvikling (8 mill. fra Nettet og 3 mill. fra Sunndal).

Hvis Sunndal fortsetter som egen kommune vil vi gå glipp av disse inntektene.

Rådmannen vurderer økonomien i Sunndal som svært solid.

Driftsinntektene er på 119 % av landsgjennomsnittet. Netto driftsresultat har de siste årene vært over den nasjonale målsettingen på 2 % av driftsinntektene. I 2015 var driftsresultatet på 3,6 %.

Lånegjeld per innbygger er over fylkes- og landsgjennomsnittet, men målt i forhold til driftsinntektene er lånegjelden godt under fylkes- og landsgjennomsnittet.

Nettoutgiftene til renter og avdrag er på 2,6 % av driftsinntektene som er godt under den nasjonale målsettingen på 5 %.

Ut fra en økonomisk vurdering vil derfor Sunndal kommune ha styrke nok til å kunne fortsette som egen kommune i overskuelig framtid.

Det er imidlertid en utfordring at Sunndal kommune får 88 mill. kroner av sine inntekter fra eiendomsskatt, hovedsakelig fra kraftproduksjon og Hydro Sunndal. Endringer i lovverket på dette området vil kunne få store konsekvenser for kommunens økonomi og redusere kommunens mulighet til å overleve som egen kommune.

Det nye inntektssystemet vil imidlertid ikke få særlig konsekvenser for Sunndal kommune. Kommunen vil tape om lag 2,8 mill. kroner som følge av innføringen av gradert basistilskudd, men dette blir oppveid av endringer i kostnadsnøklerne og økt distriktstilskudd.

Konklusjon

Innbyggeren i Sunndal kunne velge mellom to klare alternativer ved folkeavstemningen 25 april.

Resultatet ble som følger:

Ja til sammenslåing med Nesset 22,2 %

Nei til sammenslåing med Nesset 77,8 %

Valgdeltagelsen 52,7 %.

De fleste politiske partiene anbefalte en sammenslåing mellom Sunndal og Nesset kommuner. Det var kanskje likevel forventet at det ble flertall mot sammenslåing, men mange ble nok overrasket over at flertallet ble så overveldende.

Folkeavstemninger er i prinsippet rådgivende i Norge, men resultatet av folkeavstemningen i Sunndal er så klart og valgdeltagelsen så høy at det ikke kan være tvil om at innbyggerne ønsker at Sunndal skal fortsette som egen kommune. Rådmannen anbefaler derfor at kommunestyret lytter til folkets råd.

Innbyggerne i Nesset hadde flere alternativer å velge mellom ved folkeavstemningen.

Resultatet ble som følger:

Sunndal kommune 49,1 %

Flest mulig Romsdalskommuner 41,1 %

Nesset som egen kommune 8,9 %

Blanke stemmer 0,9 %

Valgdeltagelse 60,6 %

Det er nokså vanlig ved folkeavstemninger om kommunesammenslåing at den største kommunen sier ja, mens den minste kommunen sier nei til sammenslåing. Rådmannen synes det er en utfordring at Sunndal sier nei til sammenslåing med Nesset mens det er dette alternativet som får størst oppslutning blant innbyggerne i Nesset, spesielt fordi det er så få som ønsker at Nesset skal fortsette som egen kommune. Nesset vil nå sannsynligvis bli sammenslått med Molde kommune og dermed være tapt for Sunndal. På sikt vil det sannsynligvis blir færre og færre fra Nesset som drar til Sunndal for å handle, gå på skole eller få utført andre servicefunksjoner. At mange fra Nesset fortsatt vil arbeide i Sunndal kan delvis motvirke dette, men det er nok en reell fare for at Sunndalsøra vil tape i konkurransen mot Molde som blir et sterkt kommunesenter.

Telemarkforskning anbefaler sammenslåing mellom Nesset og Sunndal kommuner og mener at begge kommunene vil tjene på en slik sammenslåing. De mener likevel at det kan være et reelt valg for Sunndal å fortsette som egen kommune. Det er både fordeler og ulemper ved å fortsette som egen kommune. Analysene fra Telemarkforskning viser at i lys av de overordnede målene i kommunereformen så er fordelene litt større enn ulempene.

Rådmannen mener at Sunndal har gode forutsetninger for å kunne fortsette som egen kommune. Kommunen har en solid økonomi med gode inntekter, god økonomistyring og «penger på bok». Forutsatt at det ikke skjer endringer i regelverket for eiendomsskatten, er det lite som tyder på at økonomien vil bli vesentlig forverret i framtida

Sunndal er en egen bo- og arbeidsmarkedsregion og utgjør ikke noe funksjonelt samfunnsutviklingsområde med nabokommunene. Over 85 % av sysselsatte som bor i kommunen jobber innenfor egne kommunegrenser og det er få som pendler til andre kommuner. Det er imidlertid en god del som pendler inn til Sunndal fra nabokommunene noe som kan bidra til å styrke Sunndal som et regionalt senter.

Næringslivet i Sunndal domineres av hjørnesteinsbedriften Hydro, noe som innebærer både muligheter og utfordringer. Det gjør oss sårbar, men leverandørindustrien har vist stor evne til omstilling og mange bedrifter er blitt mindre avhengig av Hydro.

Sunndal har i dag gode tjenester, men har en del tjenestesamarbeid på spesialiserte områder som blant annet barnevern, PPT og renovasjon. Det kan bli en utfordring dersom Sunndal blir stående alene og våre nabokommuner slår seg sammen med andre kommuner. Slik det nå ser ut er det imidlertid lite som tyder på at det blir store endringer i kommunestrukturen i vår del av fylket.

Ut fra en samlet vurdering anbefaler rådmannen at Sunndal fortsetter som egen kommune. Et overveldende flertall for dette ved folkeavstemningen og høy valgdeltagelse gjør at det er unaturlig å foreslå et alternativ til å fortsette som egen kommune.

Gjennom kommunereformprosessen har vi lært mye om oss selv og våre nabokommuner. Det er grunn til å tro at spørsmålet om kommunesammenslåing vil dukke opp igjen om noen år. Sunndal kommune bør derfor i tida framover bli mer utadrettet og være på banen når samarbeid mellom kommuner på ulike nivå diskuteres. Vi bør ta mål av oss til å bli en pådriver for samarbeid med våre nabokommuner og være raus når vilkårene for slikt samarbeid diskuteres. Det er behov for et

sterkt senter på indre Nordmøre som motvekt mot byene rundt oss. Vi er ikke tjent med å bli oppfattet som en kommune som er seg selv nok.

Utskrift til: Rådmannen for videre ekspedering.

Rett utskrift,

17.06.2016

Tove Røsdal